

Авекон; и доадоша до зае, на мѣсто нарицаемое Бѣлым Поток. И мы, Стефан коекоаа, и съ еѣом нашим плеѣѣааром изнаохом прѣа нмѣ зае и сът-корнхом съ нмѣ великѣи разкон, меѣа юл .кѣ.; и поѣшеѣем вѣѣем повѣж-лени кѣша хрѣтѣане вът поган. И плаоша тѣ много множество вът молаавекнѣ коѣх. Тогаа же и татарѣ сѣарнша земаю молаавеккою вът тоаа страни [...]¹.

„În zilele binecinstitorului și de Hristos iubitorului domn Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, în anul 6984 (1476), iar al domniei sale anul 20 curgător, s-a ridicat puternicul Mahmet, țarul turcesc, cu toate puterile sale răsăritene; și încă și Basarab voievod, numit Laiotă, a venit cu el, cu toată țara sa băsărăbească. Și au venit să prade și să ia Țara Moldovei; și au ajuns pînă aici, la locul numit Pîriul Alb. Și noi, Ștefan voievod, și cu fiul nostru Alexandru am ieșit înaintea lor aici și am făcut mare război cu ei, în luna iulie, 26; și, cu voia lui Dumnezeu, au fost înfrinți creștinii de păgîni. Și au căzut aici mulțime mare de oșteni ai Moldovei. Atunci și tătarii au lovit Țara Moldovei din partea cealaltă...”

Sau, în sfîrșit, reproducem aici relatarea morții marelui voievod, prevestită — zice cronicarul — de stihile naturii:

В лѣ(т) .хѣѣ. м(е)ѣа юлѣа .кѣ., в вторникѣ, прѣстаѣи сѣ раѣк вѣѣи госпо-Аннѣ Іѡ(н) Стефанѣ коекоаа, гп(а)рѣ земаѣ молаавеккѣа, іако в .лѣ. ча(е) Аѣе. И вѣ(е) тогож(а)е лѣта прѣж(а)е оумар[тѣѣа]² его зѣма тѣ(ж)ка и крѣпкаѣа сѣкло, іакоѣа не вѣ николѣѣѣи. И вѣхѣж вѣ лѣто аѣж(а)е вѣ крѣпѣѣи и пришеѣствѣе ко(а)ноѣ и потопаѣѣѣе ѡ(т) ко(а) мнѡгѣ. И прѣѣтъ скипѣтрѣ мо(а)авеккѣи сѣѣ его богдан коекоаѣ [sic!], в него мѣсто. И гп(а)с)тѣѡѡа Іѡ(н) Стефанѣ коекоаа .мѣз. лѣ(т) и .кѣ. м(е)ѣа и три не(а)лѣ³.

„În anul 7012 (1504), luna iulie, 2, marți, a răposat robul lui Dumnezeu domnul Ion Ștefan voievod, domnul Țării Moldovei, ca la 3 ceasuri din zi. Și a fost în același an, înainte de moartea lui, iarnă grea și foarte aspră, cum nu fusese niciodată. Și au fost în timpul verii ploii mari și revărsări de ape și înnecri din pricina apelor mari. Și a luat schiptrul Moldovei fiul său, Bogdan voievod, în locul lui. Și a domnit Ion Ștefan voievod 47 de ani și 2 luni și trei săptămîni”⁴.

Că acest letopiseș a fost considerat o scriere demnă de atenție nu numai din punct de vedere diplomatic și istoric, ci și literar, se poate constata din circulația sa în alte țări și în alte limbi, sub forma celor trei variante cunoscute: *moldo-germană* (ea însăși se numește *Cronica breuiter scripta Stephan [i] Dei gracia Voyvoda[e] Terrarum Moldannens[ium] necnon Walachyens[ium]*), ceea ce corespunde titlului slavon *Сказаніе в кратцѣ ...*), tradusă între 1499—

¹ Vezi *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, Ed. Acad., 1958, p. 139 și 143.

² În manuscris greșit (vezi nota lui P. P. Panaitescu, în *Cronicile...*, p. 13).

³ *Cronicile...*, p. 13 (mss. f. 2460 a—b, ed. Bogdan, pl. XVIII—XIX).

⁴ *Ibidem*, p. 22. Vezi acum unele considerații ale lui Șerban Cioculescu, în *O cronică a vitejilor*, «Viața românească», XIX. 1966, nr. 4, p. 171—178.